

Sensurveiledning SØK2006 Internasjonal handel

Generelt:

Eksamensoppgaven består av to oppgaver. Begge skal besvares. Oppgave 1 vektet 60 % og oppgave 2 vektet 40 %.

Kurset har blitt undervist på engelsk.

Veiledningen inneholder referanser til boken Krugman, Obstfeld og Melitz: International Economics. Jeg har brukt 9. utgave.

Oppgave 1

- a) Besvarelsen bør illustrere sammenhengen mellom relativ output-pris, relativ faktorpris og land-to-labor ratio (kombinert figur 5-7 i boken) samt en figur som illustrerer hvordan relativ rik tilgang på land påvirker relativt tilbud i denne økonomien sammenlignet med utlandet, f.eks. figur 5-8. Det bør telle positivt om besvarelsen refererer til Stolper-Samuelson teoremet og Rybczynski teoremet. Kandidater som i tillegg forklarer teoremene kan få uttelling for dette. Vi har gått gjennom dette på forelesning, men det er vanskelig fordi studentene bare har figurene å forholde seg til. Det bør derfor tas hensyn til at dette er vanskelig.

Gitt like preferanser i hjemlandet og utlandet vil relative priser hjemme og ute avvike under autarki. Når det åpnes for handel vil relative priser konvergere. Dette kan illustreres i en figur som figur 5-9 i boka hvor relativ tilbudskurve for både hjemlandet og utlandet er inkludert. Fordelingseffekten av handel følger da fra Stolper-Samuelson teoremet, mens velferdseffekten for landet som helhet følger av økte konsummuligheter. Det siste kan illustreres ved hjelp av en figur som inkluderer produksjonsmulighetene iso-inntektskurver og indifferenskurver, se figur 6-3 og 6-4.

- b) Her skal besvarelsen definere Terms of Trade (ToT). Skiftet i oljepris kan for eksempel være et resultat av et positivt sjokk i oljeproduksjonen i utlandet som reduserer verdensmarkedsprisen. Fordi land H eksporterer olje, vil lavere oljepris bety redusert ToT for land H. Effekten av en lavere oljepris på produksjon, eksport, import og velferd i land H kan illustreres og forklares med utgangspunkt i en figur som inkluderer produksjonsmulighetene iso-inntektskurver og indifferenskurver (se ovenfor).

- c) Figuren i b viser at redusert oljepris reduserer land Hs produksjon av olje og øker produksjonen av mat. Vi får altså en omallokering av ressurser fra oljesektoren til matsektoren. Kandidater som klarer å forklare mekanismene bak dette skiftet bør få uttelling for det. Det er gjennomgått på forelesning. Stolper-Samuelson teoremet forteller hvem som vinner og hvem som taper.

Oppgave 2

- a) Her kan kandidatene sette opp en partiell likevektsmodell som i kapittel 9 og vise at en toll øker prisen på landbruksprodukter i Norge, og dermed bidrar til økt innenlands produksjon, redusert innenlands etterspørsel og redusert import. Kandidatene kan utlede figurene 9-1–9-3 og forklare effekten av en toll med utgangspunkt i en figur som 9-4 (men med fokus på effekten på hjemlandet). Her kan kandidatene stå fritt med hensyn til forutsetningen om et stort og et lite land, selv antakelsen om et lite land forenkler fremstillingen uten å påvirke hovedresultatene.
- b) Her skal kandidatene forklare og vise hvem som taper, hvem som vinner og velferdseffekten av toll for Norge. Dette kan gjøres med utgangspunkt i figur 9-9 og 9-10. Hvis Norge er et land, vil netto velferdseffekt være negativ. Hvis Norge er et stort land, vil noe av skattebyrden bli overveltet på utlandet slik at netto velferdseffekt er positiv eller negativ. Kandidater som nevner at optimal tollsats er lik null for et lite land og positiv for et stort land kan få uttelling.
- c) Gitt oppgaveteksten i b, kan det være tilstrekkelig å se på tilfellet med et lite land her. Presentasjonen på forelesning har også vært begrenset til et lite land. Effekten av en importkvote kan da forklares og illustreres med utgangspunkt i figur 9-13. Som i b vil prisen innenlands øke, slik at produsentene kommer bedre ut og konsumentene kommer dårligere ut. (Noe av) det som var tollinntekt til statskassen i b tilfaller nå de som får tildelt tollkvotene. Dersom innenlandske importører har kvoterettighetene, vil kvoterenten forbli innenlands. Netto velferdseffekt er da den samme som i tilfellet med toll og lik tap knyttet til produksjons- og forbruksvridningen. Kandidatene kan videre diskutere hva det betyr for fordelingen av kvoterenten mellom staten og importørene om kvotene tildeles gratis eller ved auksjon. Hvis utenlandske eksportører har gratis kvoterettigheter, vil netto tap for Norge være lik summen av tapet knyttet til produksjons- og forbruksvridningen og kvoterenten (eksempel med sukkerimport til USA side 236-237).